

УДК 78.75;78.2У

Тереса Мазена

ГАЛИЦЬКЕ МУЗИЧНЕ ТОВАРИСТВО У ЛЬВОВІ У ВИМІРІ СУСПІЛЬНОГО ПРЕСТИЖУ

Досліджено одну з важливих суспільно-культурних функцій музичних товариств в ХІХ – початку ХХ століття – функцію «суспільного престижу» на прикладі діяльності Галицького Музичного Товариства. Цей аспект галицької музичної культури практично не розглядався в дослідженнях, попри широкий спектр праць, присвячених цій темі. Використовуючи соціоісторичні характеристики, проводиться диференціація «вимірів престижності» для галицьких представників різних суспільних станів: аристократії, науково-освітньої інтелігенції, інших професій «вищого рангу», багатших верств міщанства (купців, банкірів), професійних музикантів.

Ключові слова: суспільний престиж, соціокультурні функції, Галицьке Музичне Товариство, музичні товариства, діючі члени товариства, допомагаючі члени товариства, музика.

В ХІХ столітті заняття музикою, приналежність до того чи іншого співочого, музичного, мистецького товариства була не лише приємною, корисною для духовного розвитку чи естетичного виховання – вона визначала особу, що входила в таке об'єднання, тим більше – в його правління, як представника інтелігенції чи вищих суспільних сфер, вирізняла понад загалом. Отже, серед численних функцій музичних товариств в ХІХ – на початку ХХ століття немале місце займала функція «суспільного престижу». Ця метафора вказує на те, що участь в музичних товариствах не тільки розвивала, збагачувала духовно, але й була достатньо почесною, вказуючи на належний рівень культури, виховання й інтересів особи. Для львівського соціуму, що в ХІХ столітті все ще потерпав від дещо зневажливого ставлення віденської метрополії до провінції, приєднаної лише наприкінці ХVІІІ століття до імперії Габсбургів, будь-який спосіб піднесення своєї соціально-культурної значимості розглядався як дуже важливий. Цей аспект галицької музичної культури практично не розглядався в дослідженнях, попри дуже широкий спектр праць, присвячених цій темі (праці М. Загайкевич, С. Павлишин, Д. Колбіна, Ю. Ясіновського, Н. Кашкадамової, Л. Кияновської, О. Козаренка, Л. Мельник, А. Карпяка та багатьох інших). Відтак, формулюється головна мета статті: користуючись соціоісторичними характеристиками, диференціювати «виміри престижності» для галицьких представників різних суспільних станів: аристократії, науково-освітньої інтелігенції (університетської професури), інших професій «вищого рангу» (юристів, лікарів, інженерів), багатших верств міщанства (купців, банкірів), професійних музикантів.

Якщо для львівських аристократів, таких як Потоцькі (Potoccy), Ржевуські (Rzewuscy), Сапіги (Sapiehi), Шимоновичі (Szymonowiczowie), Баворовські (Bawogoscy) та ін. участь в музичних товариствах була остільки престижною, оскільки давала можливість проявити себе як творчо обдарованих меценатів, то для інтелігенції з'являлась нагода проявити себе як всебічно розвинуту особистість та нав'язати контакти з представниками аристократії, що теж було вельми престижно. Для

купецтва і промисловців музичні товариства давали можливість збільшити коло знайомств і розширити коло інтелектуально-духовних інтересів. Для всіх учасників музичні товариства ставали місцем креативного самоствердження – а відтак престижу.

Вже в ХХ столітті Абрагам Маслоу, американський психолог, сформулював одну з фундаментальних потреб людини – потребу в акцептації – і накреслив портрет самоактуалізованої особистості (тобто особистості, здатної повністю використовувати свій творчий потенціал, можливості, здібності, вибудувати найбільш гармонійні стосунки з усім оточенням). Серед 15 найважливіших рис самоактуалізованої особистості Маслоу згадує такі: «більш ефективно сприйняття реальності і більш вигідні відносини з нею [...] – вміння бачити реальність значно глибше і повніше»; «прийняття (себе, інших, природи) [...] стоїчно, без ілюзій», «спонтанність, простота, натуральність – [...] відсутність штучності, [...] пізнання своєї мотивації, постійне прагнення самовдосконалення»; «зосередженість (Маслоу пише «центрованість» – *Т. М.*) на завданні (на відміну від зосередженню на собі)»; «постійно свіжа, навіть наївна оцінка дійсності»; «містичність і досвід перебування у “вищих станах”» (здатність до катарсису – *Т. М.*); «почуття причетності, єдності з іншими особистостями»; «більш глибокі відносини між людьми»; «демократична структура характеру»; «філософське, неагресивне відчуття гумору»; «опір оккультурації (тобто цілковитої залежності від складених в суспільстві понять і цінностей – *Т. М.*), трансцендентне сприйняття будь-якої загальноприйнятої культури» та «самоактуалізована творчість» [21, с. 53–55].

Тобто, в цілому самоактуалізована особистість проявляла саме ті риси, реалізацію яких полегшувала їй участь в культурно-просвітницьких, зокрема й музичних товариствах.

Звісно, в ХІХ ст. чи навіть на початку ХХ ст. такий соціопсихологічний аналіз не міг бути представлений в спеціальних дослідженнях. Але відсутність теоретичного обґрунтування зовсім не означає, що такої потреби раніше не було. Серед інших, не надто й численних форм, саме музичні товариства давали широкі можливості для самоствердження, реалізації креативного потенціалу кожного індивіда.

Якщо здійснити історичний огляд товариств, особливо ж у розгорнутій панорамі діяльності Галицького Музичного Товариства, висвітлити суспільні позиції багатьох учасників, передусім керівників, можна спостерегти, наскільки серйозно і відповідально підходили учасники до вибору тих, хто належав до «наглядової ради» товариства, як прискіпливо розглядалися кандидатури, як самі обрані (в прямому і переносному сенсі слова) вписували свою приналежність до керівництва ГМТ поруч з іншими важливими титулами і суспільними відзнаками. Для професійних музикантів участь в товаристві була не менш престижною, бо вказувала на їх належну запотребованість і ранг визнання у вищих сферах суспільства.

Однією з найбільш важливих складових кожного Товариства є ранг його членів. Спочатку в ГМТ вони були поділені на дві основні категорії: «допомагаючих» та «чинних [діючих] членів», які й становили виконавчий апарат ГМТ. Чинні члени були зобов'язані Статутом до щорічних членських внесків в сумі 4–6 золотих ринських. На початках діяльності вони були фінансовою опорою Товариства. Від розміру їх річних внесків залежало виконання багатьох серйозних творів, оплата

штатних функціонерів (артистичного директора, вчителів, допоміжного персоналу, тощо), а також винайм та утримання приміщень. Кожен із Статутів товариства точно визначає величину річного та інших внесків, як і наслідки для порушників фінансової дисципліни. Допомагаючі члени окрім одноразового місячного внеску іноді призначали на розвиток ГМТ значні суми. Ці внески складали фонд, що мав забезпечувати видатки, пов'язані із закупівлею інструментів, нот та з їх перепискою, на винайм приміщень, на репетиції та концерти, на винагороду за працю бібліотекаря, архіваріуса тощо. Ні держава, ні міська влада в перші десятиліття не підтримували Товариство матеріально. Згодом Товариство отримувало субсидію з міської та крайової каси, хоча її розмір був радше символічним. Починаючи з останніх десятиліть XIX століття основні фінанси Товариства складає оплата учнів за навчання у Консерваторії. А це, у свою чергу, становило фонд заробітної плати для її педагогів. Нерідко на користь Товариства записувались спадки та дарчі, які разом з іншими дотаціями збільшували базовий капітал, що дозволив згодом приступити до побудови власного приміщення.

Як найяскравіший зразок такої пожертви наведемо наступний факт. Славетний польський скрипаль Кароль Ліпінський (Karol Lipiński) в останній рік життя, у 1862 році, заповів поділити свій маєток у Вірлові під Тернополем на три рівні частини для Празької, Неаполітанської і Львівської консерваторій. Оскільки до 1880 року музична Консерваторія у Львові ще не мала офіційного статусу, тому й заповіт до 1880 року не міг стати правочинним. Ліпінський хотів таким чином примусити Львівську консерваторію до реорганізації, до реформи, котра поставила б її на рівні із зарубіжними консерваторіями. Коли консерваторія отримала офіційний статус, син Кароля Ліпінського, Густав, переказав згідно заповіту прибутки з Вірлова та капітал на 3 стипендії для скрипалів ім. Кароля та Регіни [дружини Кароля] Ліпінських. Заповітом розпоряджався Галицький Крайовий Виділ, який – відповідно до останньої волі скрипаля – повинен був виплачувати три стипендії у консерваторіях Львова, Відня і Неаполя за умови виконання на іспиті одного з творів Кароля Ліпінського [6, с. 144].

Допомагаючим членом згідно зі Статутом міг стати кожен громадянин, який вплатив окреслений статутом річний внесок. Кількість допомагаючих та чинних членів постійно коливалася. Наприклад, в 1854–1856 роках це число виросло з 83 до 308 [18]. Згідно із звітною інформацією, найменшу кількість членів за період 1854–1912 років зафіксовано у 1891 році: всього 88 допомагаючих, Найбільшу кількість допомагаючих членів ГМТ – 608 – мало на початку 1899–1900 років на початку керівництва Мечислава Солтиса, але протягом року вона зменшилась до 571 осіб. Зменшення кількості матеріально допомагаючих членів негативно відбивалося на фінансовому стані товариства. Абсолютна їх більшість походила з добре забезпечених верств. Це були представники місцевої аристократії, міщанства, купецтва, поміщицького світу (в їх членстві найбільше було зацікавлене правління ГМТ, оскільки вони становили фінансову опору Товариства), інтелігенції (вчителів вищих та середніх шкіл, лікарів, юристів, митців тощо) та – чи не найбільше – урядників (чиновників) різних львівських установ.

В наступних роках у списках допомагаючих членів значаться також музиканти, яких у всі часи найбільше було серед членів чинних. Серед допомагаючих членів ГМТ важливе місце посідали аристократи.

Допомагаючими членами були відомі князівські роди. Найбільш репрезентативною була родина Чарторійських (Czartoryscy): Єжи, Константи, Марцелі, Олександр, Марія та Марцеліна, Кароліна Любомірські (Lubomirscy), Леон, Ядвіга з Замойських (Zamojscy), Адам та Ядвіга Сапіги (Sapiehowie). Графи: Володимир Борковський (Borkowscy), Володимир, Альфонсіна, Ксавери та Міхал Дедушицькі (Dzieduszycy), Едвард Ксавери Фредро (Fredro), Францішек і Роза Лянцкоронські (Lanckorońscy), Кароль і Фелікс Мейер (Mejer), Леопольд, Стефанія, Габрієля та Олександр Стаженські (Starzeńscy), Ян та Юліуш Тарновські (Tarnowscy), Леон Пініньський (Piniński), Владислав Бадені (Badeni), Антоніна Баворовська (Bawogowska), Агенор і Адам Голуховський (Gołuhowscy), Дельфіна і Станіслав Потоцькі (Potoccy), Казімеж Красіцький (Krasicki), Влодзімеж Русоцький (Rusocki), Кліментина Тишкевич (Tyszkiewicz). Вони репрезентували найстарші аристократичні роди не тільки в Галичині, але й у всій Польщі. Барони: Альфред Канне (Kanne), Францішек та Август Ромашкан (Romaszkan), Давід та Август Абрагамовіч (Abrahamowiczowie), Юзефа, Кастан і Леон Вшелячинські (Wszelaczyńscy), Адольф, Валери, Альфонс, Владислав та Розалія Чайковські (Czajkowsky).

Деякі з аристократок брали також дієву участь в керівництві ГМТ. Наприклад, княгиня Ядвіга Сапіга була довголітньою головою правління жіночого хору, а княгиня Марія Чарторійська – її заступницею.

Спочатку до Виділу обирали майже виключно допомагаючих членів, тобто тих, від яких залежало матеріальне забезпечення Товариства; дуже рідко обирали когось з числа чинних членів. Виділ складався з кількох або кільканадцяти осіб, що мали відповідний авторитет у самому Товаристві та займали високі посади в різних установах та інституціях.

Цікаво дослідити список допомагаючих членів ГМТ у хронологічному порядку:

Від 1840 року: голова – композитор і піаніст Йоганн Рукгабер (Johann Ruckgaber), (цісарсько-королівський) головний бухгалтер крайової будівельної дирекції Людвіг фон Альбертіч (Ludwig von Alberticz), директор Генерального ревізійного бюро Людвіг Ян Бляга (Ludwig Jan Blaha), інженер ц.к. крайової будівельної дирекції, музикант Моріц Гердлічка (Moritz Herdliczka (Grdliczka)), помічник протоколіста апеляційного суду, др. юриспруденції Зігмунд Брега (Zygmunt Brega), ц.к. крайовий радник та віце-прокурор, доктор філософії Адольф Пфайффер (Adolf Pfafffer); ц.к. комісар поліції, секретар ГМТ Венцель Ульманн (Wencel Ulmann), ц.к. бухгалтер крайової будівельної дирекції Фердинанд Доре (Ferdynand Dore), крайові адвокати др. Францішек Ксавери Пйонтковський (Franciszek Ksawery Piontkowski) і др. права Моріц Махль (Moritz Machl), чиновник ц.к. податкового управління Вільгельм Долежал (Wilhelm Dolezał), бухгалтер ц.к. Крайової дирекції будівництва Карл Гунглінгер (Karol Gunglinger), губернські чиновники Вільгельм фон Меркель (Wilhelm von Merkel) і Людвіг ван Рой (Ludvig von Roy), ц.к. професор у відставці др. філософії, др. права Ігнац Лемох (Ignacy Lemoch), практикант ц.к. прокуратури Юзеф Маліновський (Józef Malinowski), ц.к. державний бухгалтер Антон Шмід (Anton Schmid), ц.к. прибутковий касир крайового фінансового управління Антон Рідль (Anton Ridl), чиновник ц.к. податкового управління др. права Бернардин Прохазка (Bernardyn Prohaska), ц.к. секретар апеляційного суду Захарій Боско Якубовіч (Zachary Bosko Jakubowicz), музикант-аматор, чиновник

ц.к. кримінального суду Титус Яхімовський (Tytus Jachimowski), Йозеф Карл Макай (Józef Karol Makai), др. філософії Фелікс Пфау (Feliks Pfau), чиновник ц.к. крайової державної бухгалтерії Едуард Поллетін (Edward Polletin), чиновник крайової обчислювальної палати Вацлав Дундер (Wacław Dunder).

1856–1866 роки: окрім більшої частини вищеназваних, ц.к. губернський радник, бургомістр Львова Карл лицар фон Гепфлінгер-Бергендорф (Karl von Gepflinger-Bergendorf), його наступник бургомістр Фердинанд Крьобль (Ferdynand Kroebl), граф Казімеж Красіцький (Kazimierz Krasicki), хранитель собору св. Юра о. Михайло Куземський, настоятель латинського кафедрального собору кс. Антон рицар фон Манастирський (Anton Manastyrski), старший ревізор рахівничої канцелярії при ц.к. дирекції фінансів Юзеф фон Прома-Проміньський (Józef Promiński), інспектор Товариства, директор ц.к. Технічної Академії Александер Райссігер (Aleksander Raissiger), секретар міністерської земельної комісії Алойз Себера (Aloizu Sebera), оперний капельмейстер Йозеф Шіпер (Joseph Schirer), крайові адвокати д-ри права – Марцелі Мадейський (Marceli Madejski), др. Ян Чайковський (Jan Czajkowski), Міхал Гноїнський (Michał Gnoiński), Юліуш Колішер (Juliusz Koliszer), Антоні Залевський (Antoni Zalewski), Томаш Райський (Tomasz Rajski), поміщики Антоні Дейма (Antoni Dejma) і Юзеф Нікоровіч (Józef Nikorowicz); адміністратор Ян Дембіцький (Jan Dembicki), його помічник Альфред Боярський (Alfred Wojarski); чиновник Львівської міської каси Юзеф Ярош (Józef Jarosz), власник книжкової фірми і крамниці Г. В. Калленбах (G. F. Kallenbach), чиновник магістрату, оберкуратор Галицької ошадної каси Карл Лідль (Karol Lidl), директор Галицького станового кредитного товариства Константи Тхожніцький (Konstanty Tchorznicki), чиновник Головної крайової каси Теофіл Дундер (Teofil Dunder), ц.к. придворний радник Якуб Мікулі (Jakub Mikuli), ц.к. секретар намісництва Альфред Огановіч (Alfred Oganowicz), член крайового правління Октав Петруські (Oktaw Pietruski), ц.к. фінансовий комісар А. Сяляба (A. Salaba), ц.к. чиновник крайового архіву Казімеж Зембіцький (Kazimierz Ziembicki), книгар, міський радник Кароль Вільд (Karol Wild), канонік греко-католицького капітулу о. Іоан Лаврівський, практикант Крайового виділу Ізидор Подлевський (Izydor Podlewski), купець Рудольф Шварц (Rudolf Schwarz), секретар ц.к. намісництва Ян Шидловський (Jan Szydłowski).

Прізвища допомагаючих членів вказують на перевагу австро-німецьких та чеських учасників, проте з 1850-х років серед допомагаючих членів зростала кількість польських імен, що вказує посередньо на повільний процес національної ідентифікації.

Від 1868 року у склад допомагаючих членів-музикантів входять деякі професори консерваторії GMT та літератори. Серед допомагаючих членів надалі постійно повторюються деякі імена: др. М. Мадейський, Константи Тхожніцький, др. Я. Чайковський, але з'являються і нові: Ю. Броер (J. Broer), др. Войцех Волек (Wojciech Wolek), Добжанський (Dobrzański)¹, граф Е. Фредро (E. Fredro), піаніст Людвік Марек (Ludwig Marek), Вільгельм Пентер (Wilhelm Penter), барон Ромашкан, Ромуальд Шуберт (Romuald Schubert), Вінценти Данек (Wincenty Danek), радник

¹ У щорічних Звітах (Sprawozdania) з діяльності GMT, які виходили друком від 1855 року, не завжди подаються всі імена, звання і займані посади.

Адольф Еккардт (Adolf Ekkard), радник Комарницький (Komarnicki), поміщик Віктор Собещанський (Sobieszczański), власник відомої аптеки Кароль Міколяш (Karol Mikolasch), Станіслав Цетвінський (Stanisław Cetwiński) – чиновник магістрату, який був членом чоловічого хору, а пізніше заступником диригента та диригентом «Лютні»; професор Консерваторії ГМТ Валерій Висоцький (Walery Wysocki); композитор, член львівського магістрату і посол до галицького та віденського Сейму, засновник товариства «Львівський Боян» Анатоль Вахнянин; чиновник львівської залізниці Ян Расп (Jan Rasp), завдяки матеріальній допомозі якого славетний співак Адам Дідур міг виїхати на студії до Мілану; відомий архітектор, професор і перший ректор Львівської Політехніки Юліан Захаревич (Julian Zachariewicz); юрист, професор Львівського Університету Ернест Тіллє (Ernest Till) та багато інших.

В останньому друкованому «Звіті» за 1912/13 роки серед допомагаючих 143 членів помічаємо прізвища Йоанни Ляурецької (Joanna Laurecka), власниці відомої у Львові музичної школи, Анни Нементовської (Anna Niementowska), власниці відомого у Львові Музичного Інституту, який у 1930 році став Консерваторією ім. Кароля Шимановського, професора Львівського Університету Володимира Лукасевіча (Włodzimirz Łukasiewicz), власника кіно «Аполло» Казимира Кропйовського (Kzimirz Kropiowski) та багатьох інших: аристократів, міщан, представників інтелігенції, професорів, вчителів, студентів, учнів, лікарів, адвокатів, поміщиків, власників книгарень, фабрик та магазинів.

Від 70-х років Крайовий Сейм² та община міста Львова надавали товариству річну дотацію, і делегували по одному представникові у керівні органи Товариства. Серед делегатів Миської ради у 1874–1877 роках був український композитор і політичний діяч Анатоль Вахнянин.

У 1880 році додатково введено категорію почесних «членів-засновників», якими могли стати ті, хто одноразово заплатив на цілі Товариства мінімум 500 зл. До них належали: в 1883 році Пробус Самсон Бурчевський (Probus Samson Burczewski), який записав для Товариства 15 000 зл. р., в 1912 році Острів Генрик Дердацький (Ostruw Henryk Derdacki). Почесним членом-засновником був у 1880 році довголітній член та меценат ГМТ др. Юзеф Маліновський (Józef Malinowski), який причинився до відновлення ГМТ в 1852 року, входив у керівні органи ГМТ, а в 1884–89 роках був заступником Голови ГМТ. Від 1857 року він активно займався фінансовою допомогою ГМТ, а після своєї смерті (в 1890 році) заповів створити Фонд доктора Маліновського на підтримку Товариства і призначив на цю мету 20 000 золотих ринських. Це була величезна сума та одна з найбільших пожертв (легатів) в усій імперії, призначена на культурну установу [22]. В 1886 році до меценатів долучилась прославлена співачка Марцеліна Сембріх-Коханська (Marcelina Semprich-Kochańska), яка передала дохід 2000 зл. р. зі своїх концертів в учнівський стипендійний фонд консерваторії ГМТ [19, с. 3–4; 20, с. 14].

² 20 жовтня 1860 р. державний міністр австрійського уряду гр. А. Голуховський оголосив т. зв. “жовтневий” диплом, який встановлював у кожному “коронному краї” (в т. ч. й в “королівстві Галичини і Лодомерії”) габсбургської монархії Крайовий Сейм, який мав широкі правові повноваження законодавчої влади.

Переважно саме з аристократів, допомагаючих членів Товариства й обирались протектори і голови ГМТ. Визнання ГМТ на найвищому державному рівні гарантувало протекторат губернатора Галичини (який завжди був представником правлячої династії Габсбургів) та членство в його керівних органах представників найвищої влади. Вони патрунували діяльність Товариства, були гарантом його діяльності, що, у свою чергу, сприяло залученню до ГМТ представників аристократії, вищих сфер духовенства, крайових та місцевих органів управління, місцевого патриціату, землевласників тощо. А це мало неабияке значення для матеріальної підтримки діяльності ГМТ, забезпечення його економічних потреб за рахунок різного роду фінансових внесків, передбачених діючим статутом.

Від 1838 року протекторами, які призначались, а не обирались, були: архикнязь Фердинанд фон Остеррайх д'Есте (Erzherzog Ferdinand von Oesterreich-Este), заступник протектора – «його світлість Франц Фройгер Кріг фон Гохфельден» (Franz Freyherr Krieg von Hochfelden) – «губернський президент, цісарсько-королівський дійсний таємний радник та ін.», який у 1847 році став протектором (без заступника); в 1848 році – Галицький губернатор граф Франц Сераф фон Стадіон (Franz Seraf von Stadion) (заступника також не мав) [7, с. 458, 459, 462; 8, с. 470; 9, с. 457; 10, с. 455; 14, с. 452; 11, с. 456; 12, с. 576]. У 1852–1859 роках протектором «Товариства розповсюдження музичного мистецтва в Галичині» був граф Агенор Голуховський (Agenor Gołuchowski), тодішній генерал-губернатор, «намісник королівства Галичини», діяч, заслужений для музичного товариства Галичини і Львова; його заступники: граф Каєтан Левицький (Kajetan Lewicki) і віце-президент Галицького намісництва Йозеф Кальхберг (Józef Kalchberg) [1, с. 283; 2, с. 370]. В 1859/60 роках протектора не було, його функції виконував «Його Світлість Я. В. Каєтан граф Левицький, ц.к. дійсний тайний радник та підкоморій» [3, с. 279; 4, с. 276], що зберігав цю позицію у 1859–68 роках. У 1860–64 роках протектором був «Його Світлість Я. В. Александер граф Менсдорф Пуїї (Alexander Graf Mensdorf-Pouilly), ц.к. Намісник, командуючий Генерал королівств Галичини і Лодомерії» [5, с. 443].

Від 1868 року, коли Галичина починає отримувати все більше автономних прав, від протектора, призначеного “згори”, відмовились. Замість нього демократично обирали голову Товариства, а хтось з допомагаючих членів був його заступником, без огляду на суспільний стан та приналежність.

Отже, серед допомагаючих членів були переважно особи які займали високу позицію у галицькому суспільстві – аристократи, директори різних інституцій, голови й чиновники органів судочинства, поліції, галицької адміністрації, представники інтелігенції: професори університету, політехніки, гімназій, доктори юриспруденції (цих було найбільше), лікарі тощо. Згодом частину прізвищ членів Виділу знаходимо серед «чинних членів», переважно в чоловічому хорі, іноді в оркестрі, або за посередництвом їх дружин чи інших членів родин. Наприклад, у списку членів жіночого хору за 1890–1891 роки фігурують прізвища А. Маліновської (A. Malinowska), Б. Романовської (B. Romanowska), М. Слядек (M. Sladek), Т. Людвіг (T. Ludwig), Л. Позельт (L. Pozelt), Марії Солтис (Maria Sołtys) – дружини Мечислава. Активним допомагаючим та діючим членом Товариства був Константи Тхожницький, піаніст-аматор, директор Галицького станового кредитного товариства, що в 1861–1865 роках був рівночасно директором ГМТ. За прикладом високо-

поставлених чиновників до складу допомагаючих членів (а це мало неабияке значення для матеріального стану Товариства) “тягнулися” їх підлеглі, які, у переважній більшості, як і їх начальники, разом із членами сімей заповнювали концертні зали під час вправ, репетицій та концертів чинних членів Товариства.

Ця тенденція завжди мала велике значення для самого Товариства та для досягнення його основних цілей: зацікавленості музичним мистецтвом, виховання у міської спільноти почуття пошани до нього, ознайомлення львів’ян з різноманітними творами симфонічної, камерної, хорової, сольної літератури композиторів різних народів, епох, напрямків, стилів, виховання не тільки добрих мистецьких смаків, але передусім розуміння великого духовного багатства музичного мистецтва, його важливої гуманістичної, духовно-моральної дії на людину, на міжособові взаємини.

Teresa Mazepa. Galician Music Society in Lviv in measuring of public prestige.

In the nineteenth century, belonging to one or another singing, musical, artistic society was not only pleasant and useful for spiritual development or aesthetic education – it defined the person who was part of such an association, moreover – of its board, as a representative of the intelligentsia or higher social spheres, distinguished among others generally. Among the numerous functions of musical societies in the nineteenth and early twentieth centuries, quite a place occupied the function of «public prestige». This metaphor indicates that participation in musical societies not only developed and enriched spiritually, but was also sufficiently honored, pointing to the proper level of culture, education, and the interests of the individual. For Lviv society, that in the nineteenth century still suffered from a somewhat disgraceful attitude of the Viennese metropolis to the province, that was annexed to the Habsburg Empire only at the end of the 18th century, any mean of elevating its socio-cultural significance was seen as over important. If for Lviv aristocrats such as Potoccy, Rzewusczy, Sapiehi, Szymonowiczowie, Baworosczy and others, participation in musical societies was so prestigious as to allow them to show themselves as creatively gifted patrons, then for the intelligentsia there was an opportunity to show itself as a fully developed personality and to impose contacts with representatives of the aristocracy, which was also very prestigious. For merchants and industrialists, music societies gave the opportunity to expand the circle of acquaintances and expand the range of intellectual and spiritual interests. For all the participants, musical societies became a place of creative self-affirmation – and, therefore, prestige.

One of the most important aspects of each Society is the rank of its members. Since the founding of the GMS in 1838, they were divided into two main categories: «helping» and «active [current] members», which were the executive body of the GMS. At the beginning of activities, they were the financial backbone of the Society. On the size of their annual contributions depended the execution of many serious musical works, the payment of full-time functionaries (artistic director, teachers, support staff, etc.), as well as rent and maintenance of premises. Each of the Statutes accurately determines the amount of annual and other contributions, as well as the consequences for violators of financial discipline.

Among the helping members were mostly those who took a high position in Galician society – aristocrats, directors of various institutions, heads and officials of the judiciary, police, the Galician administration, intellectuals: university, polytechnics and gymnasiums professors, law doctors (these were in majority), doctors, musicians, who at all times represented the majority of the active members.

Helping members, besides a one-time monthly contribution, sometimes assigned significant amounts to GMS development. These contributions comprised a fund that was supposed to cover the costs associated with the purchase of instruments, notes and their transcription, for the lease of premises, for rehearsals and concerts, for the remuneration of the work of the librarian, archivist, etc. Often, heritage and donations were recorded in favor of the Society, which, together with other grants, increased the base capital, which allowed to begin construction of its own premises later.

Mostly from the aristocrats and helping members of the Society, the protectors and chairmen of the GMS were elected. The recognition of GMS at the highest state level guaranteed the protectorate of Galicia governor (who was always a representative of the ruling Habsburg dynasty) and membership in its governing bodies of the supreme authority representatives. By the example of the highest rank officials, their subordinates were enrolling as the helping members, who, in the vast majority, as well as their superiors, together with family members, were filling the concert halls during the exercises, rehearsals and concerts of the current members of the Society.

Key words: *social prestige, socio-cultural functions, Galician Music Society, musical societies, active members of the society, helping members of the society, music.*

Література та джерела

Архівні джерела

1. Центральний Державний Історичний Архів України у Львові (ЦДІАУ). – Фонд 835. – Опис 1. – Справа 957.

Література

2. Handbuch des Lemberger Statthaltereigebietes in Galizien für das Jahr 1857. – Lemberg, aus k.k. galiz. Aerial Staats-Druckerei. – S. 370.
3. Handbuch des Lemberger Statthaltereigebietes in Galizien für das Jahr 1856. – Lemberg, aus k.k. galiz. Aerial Staats-Druckerei. – S. 283.
4. Handbuch des Lemberger Statthaltereigebietes in Galizien für das Jahr 1860. – Lemberg, aus k.k. galiz. Aerial Staats-Druckerei. – S. 276.
5. Handbuch des Lemberger Statthaltereigebietes in Galizien für das Jahr 1859. – Lemberg, aus k.k. galiz. Aerial Staats-Druckerei. – S. 279.
6. Handbuch des Lemberger Statthaltereigebietes in Galizien für das Jahr 1862. Lemberg, aus k.k. galiz. Aerial Staats-Druckerei. – S. 443.
7. Korespondencja zagraniczna // Bluszcz. – Warszawa, 1880. – nr 18, [Lwów, w Kwietniu 1880]. – S. 144.
8. Provinzial Handbuch der Königreiche Galizien und Lodomerien für das Jahr 1840. – Lemberg: Franz Piller & Comp., 1841. – S. 458, 459, 462.
9. Provinzial Handbuch der Königreiche Galizien und Lodomerien für das Jahr 1844. – Lemberg: Franz Piller & Comp., 1845. – S. 470–471.
10. Provinzial Handbuch der Königreiche Galizien und Lodomerien für das Jahr 1845. – Lemberg: Franz Piller & Comp., 1846. – S. 487–488.
11. Provinzial Handbuch der Königreiche Galizien und Lodomerien für das Jahr 1846. – Lemberg: Franz Piller & Comp., 1847. – S. 496–497.
12. Provinzial Handbuch der Königreiche Galizien und Lodomerien für das Jahr 1847. – Lemberg: Franz Piller & Comp., 1848. – S. 505–506.

13. Provinzial Handbuch der Königreiche Galizien und Lodomerien für das Jahr 1848. – Lemberg: Franz Piller & Comp., 1849. – S. 576–577.
14. Provinzial Handbuch der Königreiche Galizien und Lodomerien für das Jahr 1854. – Lemberg, aus der k.k. Provinz. Staats-Druckerei, 1855. – SS. 631,632,659,663.
15. Schematismus der Königreiche Galizien und Lodomerien für das Jahr 1840. – Lemberg. Franz Piller & Comp., 1840. – S. 444–445.
16. Schematismus der Königreiche Galizien und Lodomerien für das Jahr 1841. – Lemberg. Franz Piller & Comp., 1842. – S. 452–453.
17. Schematismus der Königreiche Galizien und Lodomerien für das Jahr 1842. – Lemberg. Franz Piller & Comp., 1843. – S. 443.
18. Schematismus der Königreiche Galizien und Lodomerien für das Jahr 1843. – Lemberg. Franz Piller & Comp., 1844. – S. 455.
19. Sprawozdanie Dyrekcyi Towarzystwa wykształcenia muzyki w Galicyi co do zarządu od 1/Września 1855 do końca kwietna 1857 przedłożone ogólnemu zgromadzeniu. – без вказання сторінок.
20. Sprawozdanie Wydziału Galicyjskiego Towarzystwa Muzycznego we Lwowie za rok szkolny 1912/1913 od 1-go Września 1912 do 31-go Sierpnia 1913. – Lwów : Nakładem Towarzystwa, 1914. – S. 3–4.
21. Sprawozdanie Wydziału Galicyjskiego Towarzystwa Muzycznego za rok 1885/1886 od 1. Września 1885. do 30. Sierpnia 1886. – Lwów: Nakładem Towarzystwa, 1886. – S. 14
22. Райгородский Д. Я. Психология личности / Д. Я. Райгородский / Хрестоматия. Изд. второе, дополн. – Т. 1. – Самара : Издательский Дом "БАХРАХ", 1999. – С. 53–55.

